

Головатинська Ольга Василівна

студентка економічного факультету
спеціальності 8.03060101 «Менеджмент організацій
і адміністрування (за видами економічної діяльності)»
Подільського державного аграрно-технічного університету,
м. Кам'янець-Подільський
Науковий керівник: д.е.н., професор Чикуркова А. Д.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Найважливіша проблема будь-якого українського підприємства, що працює в ринкових умовах, – це проблема його виживання і забезпечення безупинного розвитку. Ефективне вирішення цієї проблеми полягає у створенні і реалізації конкурентних переваг, що значною мірою можуть бути досягнуті на основі правильно розробленої й ефективної стратегії розвитку підприємства. Проблеми стратегічного розвитку підприємств аграрного сектору досліджували такі науковці, як Саблук П.Г. [1], Завадський Й.С. [2], Гудзинський О.Д., [3], Андрійчук В.Г. [4] та інші.

Формування стратегії розвитку аграрних підприємств повинно ґрунтуватися на: забезпеченні перманентного підвищення якості продукції, її привабливості для споживача; оптимізації пропозиції товарів і доступних споживачеві цін; створенні ефективної збутової мережі на основі стабільних контактів з посередницькими торговими фірмами та агенціями; врахування національних особливостей та специфіки запитів споживачів у різних регіонах.

У більшості сільськогосподарських підприємств не має розробленої ефективної системи стратегічного управління, а існує лише орієнтація на розмиті цілі. Рівень стратегічного управління у сільськогосподарських підприємствах Полтавської області знаходиться на низькому рівні. У сучасних умовах його можна назвати задовільним, оскільки він забезпечує виживання господарств, проте, для подальшого розвитку аграрного сектору та їх розширеного відтворення керівництву підприємств необхідно головну увагу зосередити саме на стратегічному управлінні.

У світовій практиці виокремлюють три основних види стратегій розвитку підприємства, кожний з яких повністю обґрунтований специфікою виробництва: 1) стратегія зростання (розвитку) відображає намір підприємства збільшувати обсяги продажу, прибутку, капіталовкладень; 2) стратегія стабілізації (сталості) характеризує прагнення підприємства зберегти досягнуті обсяги виробництва в умовах суттєвої нестабільності обсягів продажу і прибутку; 3) стратегія виживання – оборонна стратегія в умовах глибокої кризи діяльності підприємства.

Для сільськогосподарських підприємств Хмельницької області бажано застосувати стратегію зростання, хоча більшість підприємств використовують стратегію виживання. Стратегію розвитку можна реалізувати на основі аналізу таких можливостей: інтенсивного розвитку, або інтенсифікації зусиль підприємства в межах його діяльності; інтеграційного розвитку, або розширення діяльності підприємства через контроль чи приєднання до нього інших підприємств; диверсифікації, або розширення сфер діяльності підприємства на ринках нових товарів за межами галузі.

Для здійснення запропонованої нами стратегії необхідні додаткові вкладення в розвиток перспективних галузей виробництва, завоювання більшої частки ринку, повніше використання державної підтримки, використання засобів формування попиту і стимулювання збуту, застосування передових досягнень в техніці, технології, організації управління та маркетингу.

З метою оптимізації фінансового стану підприємств, що є необхідним для реалізації завдань стратегічного управління, необхідно розробити систему моніторингу поточної фінансової діяльності, основною метою якої є своєчасне визначення фактичних результатів фінансової діяльності від передбачених, що викликають погіршення фінансового стану підприємства; визначення причин цих відхилень та розробка заходів із коригування, нормалізації та підвищення ефективності фінансової діяльності підприємства. Для покращення діяльності аграрних підприємств пропонується створювати відділи системного програмування для стратегічного планування діяльності.

Основними шляхами стратегічного розвитку сільськогосподарських підприємств має бути: науково обґрунтована система ведення господарства відповідно до природно-кліматичних та економічних умов з урахуванням розвитку на перспективу; створення міцної матеріально-технічної бази відповідно до обсягу і структури виробництва продукції, системи машин для забезпечення комплексної механізації виробничих процесів, переведення виробництва продукції на промислову основу; розроблення раціональної системи хімізації у рільництві; селекція і насінництво, виведення нових і поліпшених районуваних сортів культур, проведення робіт для одержання високоякісного насіння сільськогосподарських культур; впровадження науково-обґрунтованих систем землеробства; усунення або максимальне зменшення витрат при збиранні врожаю, транспортуванні, зберіганні, переробці та реалізації продукції; спеціалізація сільськогосподарського виробництва як умова концентрації фінансово-матеріальних і трудових ресурсів на виробництві основних видів продукції; створення інформаційно-обчислювальної системи планування, обліку, звітності та оперативного управління виробництвом на базі сучасної комп'ютеризації.

Список використаних джерел

1. Саблук П.Г. Основні напрями розробки стратегічного розвитку АПК в Україні / П.Г. Саблук // Економіка АПК. – 2004. – №12. – С. 3-15.
2. Завадський Й.С. Управління сільськогосподарським виробництвом у системі АПК: підручник / Й.С. Завадський. – К.: Вища школа, 1992. – 367 с.

3. Гудзинський О.Д. Менеджмент у системі агробізнесу. Навчальний посібник / О.Д. Гудзинський. – Київ "Урожай", 1994. – 237 с.

4. Андрійчук В. Менеджмент: прийняття рішень і ризик / В. Андрійчук, Л. Бауер. – К.:КНЕУ, 1998. – 314 с.

5. Терещенко В.К. Формування ринкового механізму в аграрному секторі АПК / В.К. Терещенко // Економіка України. – 2003. – № 4. – С.13-15.

Гошовська Галина Михайлівна,

студентка спеціальності 6.030508 «Фінанси і кредит»
економічного факультету Подільського державного
аграрно-технічного університету, м. Кам'янець-Подільський
Науковий керівник: к. ю. н., доцент Подорожна Т. С.

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ ДОГОВІР ЯК РЕГУЛЯТОР СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН

У загальній теорії права була сформована позиція, згідно з якою розрізнялися два типи договорів, а саме: договір з нормативним змістом (нормативний договір) та договір - угода.

До нормативних договорів, що є підставою виникнення юридичної норми, належали міжнародні договори, договори в державному та адміністративному праві, в яких кожен із суб'єктів виступав носієм нормативної влади, а також договори, в яких жоден із його учасників хоча міг і не бути носієм нормативної влади, але юридична сила якого виникала завдяки санкціонуванню такого договору органами держави (зокрема, колективні договори у трудовому праві).

До договорів – угод, що є підставою виникнення конкретного юридичного правовідношення, належали перш за все цивільні договори, що пізніше отримали найменування індивідуальних договорів.

М. Александров, аналізуючи роль договору в правовому регулюванні суспільних відносин [1, с. 70-71], зазначав, що однієї вказівки на те, що один договір (договір-угода) є підставою виникнення конкретного юридичного відношення, а другий (нормативний договір) – підставою виникнення юридичної норми достатньо для розмежування указаних типів договорів.

М. Александров визначав, що регуляторами суспільних відносин можуть бути лише нормативні договори, змістом яких є юридичні норми, які за своєю суттю не відрізняються від норм права, що містяться у законах та підзаконних актах (актах законодавства).

Що ж стосується договорів-угод (індивідуальних договорів), то вони не визнавалися регуляторами суспільних відносин (цивільних відносин), оскільки такі договори розглядалися лише як юридичні факти, що породжували конкретне правовідношення (цивільне зобов'язання), регулятором яких визнавалися відповідні імперативні норми права.

Аналізуючи договір як підставу виникнення прав і обов'язків, дослідники підкреслюють, що в цьому значенні він є ступенем у класифікації юридичних фактів, оскільки договір, як і будь-який інший з них, породжує певні права і обов'язки. Саме з цієї точки зору договір можна було поставити в один ряд з односторонніми правочинами, деліктами, адміністративними актами, юридичними вчинками, тому що усі вони за вольовою ознакою належать до юридичних дій.

Найвагоміший внесок в опрацювання механізму правового регулювання зробив С. Алексеев, який створив, як слушно зазначає В. Иванов, комплексну концепцію останнього [2, с. 45]. Суть цієї концепції полягає в одночасному розгляді правового регулювання, по-перше, як процесу, що складається із трьох стадій (регламентування суспільних відносин, що потребують правового опосередкування, дії юридичних норм, у результаті яких виникають чи змінюються суб'єктивні права й обов'язки конкретних осіб, а також реалізації суб'єктивних прав та обов'язків, при якій правове регулювання досягає мети – втілюється у поведінці конкретних осіб), а по-друге, - як механізму, що теж містить три взаємопов'язані, послідовні й закономірні основні його елементи (юридичні норми, правовідносини й акти реалізації суб'єктивних прав та обов'язків), які і створюють єдину злагоджену систему юридичних засобів впливу на суспільні відносини.

Саморегулювання (внутрішнє регулювання) – це самостійний вид регулювання, при якому сторони можуть діяти виключно на власний розсуд при укладанні будь-якого договору і не вважаються пов'язаними імперативними приписами актів цивільного законодавства. Це означає, як слушно вказує З. Ромовська, що в договірній сфері ЦК відсуває закон на друге місце, віддаючи перевагу договору. Співвідношення питомої ваги імперативних і диспозитивних норм ЦК вирішує на користь останніх. Отже, в договірній сфері закон перестає вважатися істиною в останній інстанції, сторони мають право відступати від його положень, коригуючи його до своїх інтересів [3, с. 42].

Завершуючи характеристику саморегулювання у договірній сфері приватного права, слід ще раз зауважити, що його треба розглядати лише як право сторін договору у випадках, коли вони вправі відступати від положень, викладених в імперативних нормах актів цивільного законодавства.

Визнання договору соціальним регулятором суспільних відносин потребує встановлення сутності приписів, що містяться в ньому та його нормативності. Цей напрям дослідження договору є, безумовно, перспективним. Необхідно вказати, що рішучий крок у цьому напрямі зроблено О. Погрібним. Слід погодитися з ним у тому, що сутність цивільно-правового договору як регулятора суспільних відносин полягає у тому, що ним створюються і закріплюються правила поведінки учасників відповідних відносин. Іншими словами, договір визначає норму цивільного права, якою відповідні відносини регулюються [4, с. 94].

Список використаних джерел

1. Александров Н. К вопросу о роли договора в правовом регулировании общественных отношений // Учение записки ВИЮН. – 1946. – Вып. VI.
2. Иванов В. В. Общевопросы теории договора. – М., 2000. – 160с.
3. Ромовська З. В. Проблеми загальної теорії права у проекті ЦК України // Кодифікація приватного (цивільного)